

GENERALNA DYREKCJA DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

SPECYFIKACJE TECHNICZNE

P-50.40

RAPORT O ODZIAŁYWANIU PRZEDSIĘWZIĘCIA NA ŚRODOWISKO

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. MAT. WYJŚCIOWE, POMIARY, BADANIA, METODY OBL. I OPROG. KOMP.....	4
5. KONTROLA JAKOŚCI OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH	12
6. OBMIAR OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH	12
7. ODBIÓR OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH	12
8. PŁATNOŚCI	12
9. PRZEPISY ZWIĄZANE	13

1.WSTĘP

1.1. Przedmiot ST

Przedmiotem niniejszej Specyfikacji Technicznej (ST) są wymagania dotyczące wykonania i odbioru materiałów do przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowiska w ramach postępowania o udzieleniu pozwolenia na budowę dla zadania inwestycyjnego wymienionego w pktcie 1.1. ST P-00.00 „Wymagania ogólne”.

1.2. Określenia podstawowe

Użyte w ST wymienione poniżej określenia należy rozumieć w każdym przypadku następująco:

1.2.1. Analiza porealizacyjna – raport mający na celu porównanie rzeczywistych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko z ustaleniami i wnioskami zawartymi w raportach o oddziaływaniu na środowisko oraz w decyzjach zezwalających na realizację przedsięwzięcia. Wynik analizy porealizacyjnej stanowi podstawę do:

- podjęcia ewentualnych dodatkowych działań ochronnych,
- wyznaczenia zasięgu obszaru ograniczonego użytkowania.

1.2.2. Działania ograniczające - zespół działań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań związanych z realizacją planowanego przedsięwzięcia.

1.2.3. Działania zapobiegawcze - zespół działań mających na celu wyeliminowanie negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją i funkcjonowaniem planowanego przedsięwzięcia.

1.2.4. Monitoring oddziaływań - zbiór analiz i pomiarów, w fazie budowy oraz eksploatacji przedsięwzięcia, określonych w raporcie o oddziaływaniu na środowisko oraz w decyzji o pozwoleniu na budowę, prowadzonych przez realizującego przedsięwzięcie.

1.2.5. Ocena oddziaływania na środowisko - procedura szacowania przewidywanego oddziaływania planowanej działalności tj. przedsięwzięcia na środowisko.

1.2.6. Oddziaływanie na środowisko - każda zmiana w środowisku spowodowana proponowaną działalnością. Zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy – Prawo ochrony środowiska rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.

1.2.7. Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko – zgodnie z art.47 ustawy Prawo ochrony środowiska winno określać, analizować i oceniać

- bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na:
 - środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi,
 - dobra materialne,
 - dobra kultury,
 - wzajemne oddziaływanie między powyższymi czynnikami,
 - dostępność do złóż kopalin,
- możliwość oraz sposoby zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko,
- wymagany zakres monitoringu.

1.2.8. Raport o oddziaływaniu na środowisko - dokumentacja przedstawiająca rezultaty prac nad oceną oddziaływania na środowisko przedkładana do wydania decyzji wymagającej przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

1.2.9. Zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko – to stopień szczegółowości informacji poszczególnych części raportu o oddziaływaniu na środowisko odpowiadający charakterowi przedsięwzięcia, rodzajom postępowania oraz dokładności posiadanych danych

1.2.10. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi przepisami i polskimi normami oraz z definicjami podanymi w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.4. i w innych ST.

1.3. Wymagania dotyczące sposobu wykonywania opracowań projektowych

1.3.1. Ogólne wymagania dotyczące wykonywania opracowań projektowych

Ogólne wymagania dotyczące wykonywania pomiarów, badań i prac projektowych podano w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.5.

1.3.2. Wymagania dla kolejności wykonywania elementów opracowań projektowych

Ogólne wymagania dotyczące wykonywania opracowań projektowych podano w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.5.

Realizacja opracowań projektowych objętych niniejszą ST powinna się odbywać w następujących etapach:

1. Przygotowanie materiałów do ponownej oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko
2. Sporządzenie Raportu o oddziaływaniu na środowisko
3. Uzyskanie wymaganych opinii i/lub decyzji,
4. Przekazanie opracowań Zamawiającemu.

2. MATERIAŁY WYJŚCIOWE, POMIARY, BADANIA, METODY OBLICZEŃ I OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE

2.1. Materiały wyjściowe do raportu stanowić będą w szczególności:

- raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko opracowany na etapie postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia,
- Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi nr 2/2009 z dnia 30.01.2009 r. o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie autostrady A1 na odcinku węzeł Stryków-I km 295+850 (bez węzła) – granica województwa łódzkiego/śląskiego km 399+742,51,
- Decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z dnia 18.06.2009 r. znak DOOS/IDK-452/213/2873/429/09/aj/4 utrzymująca w mocy Decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi nr 2/2009 z dnia 30.01.2009 r. o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie autostrady A1 na odcinku węzeł Stryków-I km 295+850 (bez węzła) – granica województwa łódzkiego/śląskiego km 399+742,51,
- materiały do wniosku o pozwolenie na budowę dla odcinka autostrady,

2.2. Pomiary, badania, obliczenia i ekspertyzy

Przy opracowaniu raportu należy przyjmować za podstawę oceny najbardziej aktualne dane obserwacyjne i pomiarowe oraz inne informacje dotyczące stanu środowiska i dóbr kultury. W przypadku, gdy dane takie nie będą dostępne, należy wykonać dodatkowe obserwacje lub pomiary umożliwiające rzetelną ocenę.

Wszelkie prognozy dotyczące wpływu drogi na środowisko należy oprzeć na aktualnych prognozach ruchu. Wyniki pomiarów użytych przy wykonywaniu opracowania środowiskowego mogą pochodzić od projektanta drogowego; jeśli projektant nie dysponuje takimi wynikami, Wykonawca opracowań środowiskowych jest obowiązany do wykonania pomiarów weryfikacyjnych.

Wszystkie pomiary powinny być wykonane zgodnie z metodykami referencyjnymi, określonymi w obowiązujących rozporządzeniach wykonawczych oraz Polskich Normach.

2.3. Odpowiedzialność przy wykonaniu dokumentacji

Wykonawca zobowiązany jest znać wszystkie obowiązujące przepisy i normy oraz wytyczne i zarządzenia GDDKiA, które są w jakikolwiek sposób związane z wykonywanym Raportem i będzie w pełni odpowiedzialny za przestrzeganie ich postanowień.

Wykonawca będzie przestrzegać praw patentowych i będzie w pełni odpowiedzialny za wypełnienie wszelkich wymagań prawnych odnośnie znaków firmowych, nazw lub innych chronionych praw w odniesieniu do projektów, sprzętu, materiałów lub urządzeń użytych lub związanych z wykonywaniem opracowań. Wszelkie straty, koszty postępowania, obciążenia i wydatki wynikłe lub związane z naruszeniem jakichkolwiek praw patentowych przez Wykonawcę pokryje Wykonawca.

Wykonawca ma obowiązek zapewnić sprawdzenie Raportu pod względem zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane do projektowania bez ograniczeń w odpowiedniej specjalności lub przez rzeczoznawcę budowlanego.

4. WYKONANIE OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH

4.1. Zawartość Raportu

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko należy sporządzić zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [5] czyli ma zawierać:

- 1) opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
 - a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji lub użytkowania;
 - b) przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia;
- 2) opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko;
- 3) opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 4) wyniki inwentaryzacji herpetologicznej;
- 5) opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodjęcia przedsięwzięcia;
- 6) opis analizowanych wariantów (*analizowanych w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko na etapie decyzji środowiskowej*), w tym:
 - a) wariantów racjonalnych wraz ze wskazaniem wariantu proponowanego przez wnioskodawcę;
 - b) wariantu najkorzystniejszego dla środowiska;
- 7) określenie przewidywanego oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów, w tym również w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, a także możliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- 8) uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu (*warianty j.w.*), ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko, w szczególności na:
 - a) ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę i powietrze;
 - b) powierzchnię ziemi, z uwzględnieniem ruchów masowych ziemi, klimat i krajobraz,
 - c) dobra materialne,
 - d) zabytki i krajobraz kulturowy, objęte istniejącą dokumentacją, w szczególności rejestrem lub ewidencją zabytków,
 - e) wzajemne oddziaływanie między elementami, o których mowa w lit. a – d;
(*do opracowania należy załączyć wydruki z programów komputerowych na podstawie których określono oddziaływanie wariantu na środowisko*)
- 9) opis metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane,

- krótko -, średnio - i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:
- a) istnienia przedsięwzięcia;
 - b) wykorzystywania zasobów środowiska,
 - c) emisji;
- 10) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko;
 - 11) dla dróg będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko:
 - a) określenie założeń do:
 - ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, odkrywanych w trakcie robót budowlanych,
 - programu zabezpieczenia istniejących zabytków przed negatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia oraz ochrony krajobrazu kulturowego,
 - b) analizę i ocenę możliwych zagrożeń i szkód dla zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności zabytków archeologicznych, w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia;
 - 12) przedstawienie zagadnień w formie graficznej (*razem z dokumentacją fotograficzną stanu istniejącego*);
 - 13) przedstawienie zagadnień w formie kartograficznej w skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;
 - 14) analizę możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem (*razem z opisem konsultacji społecznych prowadzonych na etapie decyzji środowiskowej oraz opisem postępowania z udziałem społeczeństwa prowadzonego przez organ wydający decyzję środowiskową*);
 - 15) przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania;
 - 16) wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy, jakie napotkano opracowując raport;
 - 17) streszczenie w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie, w odniesieniu do każdego elementu raportu (*streszczenie będzie stanowić odrębny załącznik do raportu*);
 - 18) nazwisko osoby lub osób sporządzających raport;
 - 19) źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia raportu.

Informacje, o których mowa w pkt 4 – 8, powinny uwzględniać przewidywane oddziaływanie analizowanych wariantów na obszar Natura 2000. Natomiast w razie stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko, informacje, o których mowa pkt 1-16, powinny uwzględniać określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Raport powinien opisywać wariant już wybrany do realizacji na etapie decyzji środowiskowej oraz zawierać dokładne uzasadnienie wyboru tego wariantu. Opis wariantów analizowanych na wcześniejszym etapie oraz uzasadnienie rezygnacji z ich wyboru powinny stanowić skróconą informację.

Raport powinien zawierać również :

- ocenę oddziaływania rozwiązań projektowych pod kątem wypełnienia warunków decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych zgody na realizację przedsięwzięcia oraz innych wydanych decyzji np. pozwoleń wodnoprawnych.
- wskazanie szczegółowej lokalizacji i parametrów urządzeń ochrony środowiska np. przejść dla zwierząt, ekranów akustycznych, systemów odprowadzania wód, urządzeń ochrony wód oraz urządzeń ochrony środowiska zawartych w projekcie budowlanym

- i pozwoleniach wodnoprawnych. Wskazania dotyczące przejść dla zwierząt powinny być oparte o wnioski z wizji terenowych, ekspertyz specjalistów, wyznaczone trasy migracyjne zwierząt oraz ewentualne opinie właściwych nadleśnictw, kół łowieckich, organizacji społecznych itp. Wszystkie zaprojektowane obiekty, pełniące funkcje przejść dla zwierząt muszą być zaprojektowane w sposób zgodny z przeznaczeniem (odpowiednie zagospodarowanie, naprowadzenia, wygradzenia).
- analizę wariantową urządzeń ochrony środowiska w odniesieniu do rozwiązań przyjętych w projekcie budowlanym (np. rodzaj zabezpieczeń akustycznych) mającą na celu ewentualne wskazania zmian technicznych, jeżeli w wyniku analizy zaistnieje taka konieczność.
 - przy rozpatrywaniu zagadnień dotyczących ochrony zabytków określonych w art. 66 pkt. 10 ustawy[5]), należy określić szczegółowy plan ochrony zabytków, z podaniem działań w zakresie badań archeologicznych oraz innych zabytków będących w strefie oddziaływania inwestycji,
 - analizę konfliktów społecznych o których mowa w art. 66 pkt. 15 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [5], które wynikły na poprzednich etapach inwestycji oraz mogą ewentualnie wynikać z prowadzonego postępowania administracyjnego,
 - ocenę skuteczności zaproponowanych środków minimalizujących negatywne oddziaływanie.
 - aktualną (nie starszą niż 2 lata) inwentaryzację przyrodniczą terenów położonych w zasięgu oddziaływania bezpośredniego oraz pośredniego inwestycji drogowej. Obserwacje przyrodnicze muszą być prowadzone w okresie umożliwiającym stwierdzenie bądź wykluczenie występowania chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, ich siedlisk, terenów lęgowych i żerowiskowych, jak również chronionych siedlisk przyrodniczych. Dopuszcza się wykorzystanie inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej przez inne instytucje lub organy w tym w szczególności w zakresie potencjalnych obszarów Natura 2000.
 - w przypadku konieczności zniszczenia chronionych gatunków i siedlisk konieczne jest zweryfikowanie danych na temat liczebności gatunków lub powierzchni siedlisk oraz dokładnej ich lokalizacji w terenie (miejscowość, kilometraż, nr działki, obręb geodezyjny, stan prawny) wraz z zaznaczeniem na mapie. Ponadto raport powinien stanowić materiał, który posłuży do wystąpienia z wnioskiem na przeniesienie roślin, mrowisk, płazów. W związku z czym należy w raporcie dokonać niezbędnej weryfikacji siedlisk wskazanych w tym zakresie w raporcie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (w tym szlaki migracji płazów).
 - należy określić m.in. reprezentatywną liczbę egzemplarzy z poszczególnych populacji chronionych gatunków roślin podlegających przesadzeniu, opis metod prowadzenia przenoszenia, ustalenie miejsc do których należy przenieść rośliny i zwierzęta ze wskazaniem takich miejsc na mapach.
 - w przypadku gdy z raportu wynika konieczność dokonania działań kompensacyjnych należy również wskazać dokładną lokalizację docelowego miejsca kompensacji (region biogeograficzny, miejscowość, kilometraż, nr działki, obręb geodezyjny, stan prawny) wraz z zaznaczeniem na mapie. Jeśli z raportu wynika konieczność wykonania dodatkowych działań minimalizujących lub łagodzących negatywne oddziaływanie przedsięwzięcia na gatunki lub siedliska chronione należy określić dokładną lokalizację, parametry i przewidywaną skuteczność zaproponowanych środków minimalizujących negatywne oddziaływanie.
 - zaprojektowanie środków minimalizujących i łagodzących oddziaływania na środowisko na występujące formy ochrony przyrody określone w ustawie o ochronie przyrody będące w zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia.
 - prognozę oddziaływania przedsięwzięcia dla wariantu inwestycyjnego; bilans mas ziemnych, przedstawienie szczegółowego planu wycinki oraz planu nasadzeń zieleni,
 - wymagania dotyczące zakresu analizy porealizacyjnej. Należy uszczegółowić w zakresie jakich parametrów powinna być wykonana analiza, podać metodologię oraz lokalizacje do wykonania pomiarów i poboru próbek. W każdym przypadku, gdy w raporcie zaleca

- się wykonanie analizy porealizacyjnej, trzeba podać oparty na pomiarach / obserwacjach stan „zero” w odniesieniu do hałasu, do jakości wód powierzchniowych / podziemnych, wszelkich obserwacji stanów populacji itd.,
- opis metod prognozowania zastosowanych przez wykonawcę raportu oraz opis przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko, obejmujący bezpośrednie, pośrednie, wtórne, **skumulowane**, krótko-, średnio- i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko, wynikające z:
 - a) istnienia przedsięwzięcia,
 - b) wykorzystywania zasobów środowiska,
 - c) emisji;
 - d) opis przewidywanych działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko;

Wykonawca raportu winien uzgodnić styki opracowań w zakresie zasięgów oddziaływań i spójności projektowanych urządzeń ochrony środowiska z Wykonawcami sąsiednich odcinków;

Wykonawca powinien dokonać analizy czy na obszarze oddziaływania i w sąsiedztwie inwestycji nie zaszły zmiany w zakresie zagospodarowania terenu i nowych (nie ujętych na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) obszarów podlegających ochronie (w tym obszarów Natura 2000 – ustanowionych lub potencjalnych) w stosunku do materiału dowodowego przeanalizowanego przez organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku stwierdzenia zmian należy dokonać weryfikacji analiz wykonanych na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz przygotować merytoryczne uzasadnienie koniecznych zmian warunków decyzji;

Analizy akustyczne powinny być dokonane na podstawie numerycznego modelu terenu oraz przy zastosowaniu konkretnych zasad (podać wysokość punktu obliczeniowego, krok siatki obliczeniowej, prędkości pojazdów, itd.), a wyniki obliczeń w raporcie winny zawierać dane dotyczące konkretnego receptora (pktu obliczeniowego) określające wartości natężenia dźwięku, w tym przekroczenia poziomu dopuszczalnego dźwięku z podziałem na oba analizowane horyzonty czasowe, porę dnia/nocy, bez zabezpieczeń/z zabezpieczeniami akustycznymi.

Przy prognozowaniu emisji zanieczyszczeń należy przyjąć następujące horyzonty prognoz:

- a) dla wariantu „zerowego” – bezinwestycyjnego
 - rok zakładanego oddania inwestycji do użytkowania) – ocena stanu istniejącego
 - 15 lat od zakładanego oddania inwestycji do użytkowania
- b) dla wariantu inwestycyjnego:
 - rok zakładanego oddania inwestycji do użytkowania
 - 15 lat od zakładanego oddania inwestycji do użytkowania

Wykonanie prognoz dla roku oddania do użytkowania jest konieczne ze względu na wymóg porównania w ramach analizy porealizacyjnej ustaleń raportu i rzeczywistego oddziaływania.

Szczególną uwagę należy zwrócić **na oddziaływanie skumulowane** z istniejącą infrastrukturą m.in. siecią drogową i kolejową. W raporcie powinny zostać ujęte oddziaływania skumulowane jako odrębny punkt raportu (oddziaływania na klimat akustyczny, oddziaływania na powietrze, wody, rośliny i zwierzęta, szczególnie biorąc pod uwagę obszar Natura 2000).

Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko powinien uwzględniać oddziaływanie przedsięwzięcia na etapach jego realizacji, eksploatacji lub użytkowania.

4.2. Szczegółowość opracowania

Zgodnie z art. 67 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska

oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [5] raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a tym samym i materiały dodatkowe objęte niniejszym zamówieniem sporządzane w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stanowiącej część postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej **muszą odpowiadać szczegółowości i dokładności posiadanych danych wynikających z projektu budowlanego i innych informacji uzyskanych po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.**

Powinien też **określać stopień i sposób uwzględnienia wymagań dotyczących ochrony środowiska, zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i innych decyzjach, jeżeli były już dla danego przedsięwzięcia wydane.**

Raport o oddziaływaniu na środowisko wykonany w ramach powtórnej oceny oddziaływania na środowisko nie ma na celu jedynie oceny rozwiązań zawartych w projekcie budowlanym, bez możliwości ingerowania w ten projekt. Wręcz przeciwnie ma on służyć pomocą przy wykonywaniu projektu budowlanego tak, aby projekt ten spełniał wszystkie wymagania środowiskowe. Tym samym, w przypadku gdy w trakcie szczegółowych analiz wykonywanych w trakcie opracowywania raportu wykazana zostanie konieczność dokonania zmian w zakresie urządzeń ochrony środowiska to zmiany takie powinny zostać wprowadzone i być szczegółowo wyjaśnione.

4.3. Zasady wykonywania raportu w odniesieniu do obszarów Natura 2000

Ocena oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszary Natura 2000 jest integralną częścią raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Metodyka wykonywania tej oceny musi uwzględniać specyfikę ochrony obszarów Natura 2000, w których ochronie podlega nie tyle obszar, co znajdujące się w nim chronione gatunki lub siedliska, dla których ochrony obszar Natura 2000 został wyznaczony. Skutkuje to koniecznością oparcia się przez Wykonawców raportu na szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Natura 2000 sporządzonej do raportu ooś na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. W ramach ponownego raportu należy uwzględnić aktualne dane pozyskane z różnych źródeł np. z Nadleśnictw, gmin itp. oraz precyzyjnie zidentyfikować miejsca występowania chronionych gatunków i siedlisk. Oceną powinny być objęte nie tylko obszary, z którymi dana inwestycja koliduje, ale również położone w bezpośrednim sąsiedztwie danej inwestycji, o ile możliwe jest wystąpienie negatywnych oddziaływań inwestycji na dany obszar. Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 nie jest oceną oddziaływania na cały ten obszar, ale na gatunki i siedliska chronione.

W części dotyczącej opisu obszarów chronionych należy wziąć pod uwagę obszary chronione w oparciu o:

- a) ustawę z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (ze zmianami).
- b) ustawę z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (ze zmianami).
- c) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (ze zmianami).
- d) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (ze zmianami).
- e) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (ze zmianami).
- f) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (ze zmianami).
- g) Konwencję o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzoną w Ramsar w dniu 2 lutego 1971r.
- h) Konwencję o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzoną w Bonn w dniu 23 czerwca 1979r.
- i) Konwencję o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzoną w Bernie w dniu 19 września 1979r.
- j) Dyrektywę Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979r. w sprawie ochrony dzikich ptaków

- k) Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory,

4.4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Streszczenie stanowić będzie odrębne opracowanie i powinno zostać sporządzone w języku nietechnicznym (bez zwrotów i wyrażeń technicznych), zrozumiałym dla przeciętnego odbiorcy.

Streszczenie winno zawierać wszystkie informacje zawarte w raporcie, zawierać dokumentację fotograficzną stanu istniejącego terenu, na którym ma być realizowane przedsięwzięcie oraz przedstawiać możliwie dużą część informacji w formie graficznej – (map, wykresów porównawczych).

4.5. Plan Działań Środowiskowych

W ramach powtórnego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko należy opracować Plan Działań Środowiskowych (PDS), przedstawiany Zamawiającemu do zatwierdzenia, jako kompleksowe, wiążące wytyczne dla wykonawców inwestycji, który powinien uwzględniać i opisywać w syntetyczny sposób takie kwestie, jak:

- a) typowe oddziaływania (emisje do powietrza, hałas, przekształcenia i niwelacje terenu, usuwanie drzew i krzewów, zmiany stosunków wodnych) i sposoby ich eliminowania/ograniczania,
- b) zidentyfikowane w rejonie inwestycji tereny i populacje szczególnie wrażliwe na te oddziaływania,
- c) miejsca lokalizacji i sposoby zabezpieczenia elementów zaplecza budowy, które mogą oddziaływać negatywnie na stan środowiska, w tym zwłaszcza:
 - o miejsca obsługi sprzętu i pojazdów i sposoby ich zabezpieczenia,
 - o miejsca prowadzenia prac pomocniczych (przenośne węzły betoniarские, wytwórnie mas bitumicznych)
 - o miejsca magazynowania materiałów i paliw;
 - o obiekty socjalno-sanitarne;
- d) terminy prowadzenia robót z uwzględnieniem (o ile to konieczne):
 - o konieczności zachowania komfortu akustycznego w porze wieczornej i nocnej;
 - o okresów lęgowych i zasad ochrony siedlisk;
- e) wymogi w zakresie przywracania środowiska do właściwego stanu po zakończeniu prac konstrukcyjnych (np. niwelacje i/lub kształtowanie nachyleń terenu wokół inwestycji, zadrzewienia, zakrzewienia i implantacje innych roślin, odtworzenie czasowo przesuniętych cieków i zbiorników wodnych itp.) oraz kryteria oceny spełnienia tych wymogów;
- f) inne istotne aspekty środowiskowe charakterystyczne dla danego przedsięwzięcia i sposoby minimalizacji.

W szczególności w PDS należy wskazać sposoby wypełniania obowiązujących wymogów ochrony środowiska uwzględniając/odnosząc się do informacji, rekomendacji i postanowień dotyczących przedmiotowego przedsięwzięcia oraz/lub składających się na nie zadań, zawartych w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dla całego przedsięwzięcia) oraz do ewentualnych dodatkowych wymagań środowiskowych jakie mogą wynikać z ponownego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, w tym zwłaszcza sposobu realizacji wymagań w zakresie:

- zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym zwłaszcza wymagań ochrony środowiska koniecznych do uwzględnienia w projekcie budowlanym;
- warunków wykorzystywania terenu w fazie realizacji przedsięwzięcia, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich;
- zapobiegania, ograniczania lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów;

- ratowniczych badań zidentyfikowanych zabytków znajdujących się na obszarze planowanego przedsięwzięcia, odkrywanych w trakcie robót budowlanych;
- programu zabezpieczenia istniejących zabytków przed negatywnym oddziaływaniem planowanego przedsięwzięcia oraz ochrony krajobrazu kulturowego;
- niwelowania możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy na otoczenie, w szczególności na klimat akustyczny i parametry jakości środowiska oraz ewentualnie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 poddanych oddziaływaniu (jeżeli takie oddziaływanie może wystąpić);
- w propozycji monitoringu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko po oddaniu do użytkowania należy wytypować punkty referencyjne do monitoringu oraz wytypować przejścia dla zwierząt, dla których niezbędny będzie monitoring przyrodniczy.
- w związku z koniecznością prowadzenia monitoringu przyrodniczego po oddaniu drogi do użytkowania należy określić założenia dla monitoringu przyrodniczego również w fazie budowy i na etapie zgłaszania wad celem możliwości odniesienia się od faktycznych zmian środowiskowych.

Plan Działań Środowiskowych powinien stanowić odrębne opracowanie oraz być opracowywany i wstępnie zatwierdzany jako załącznik do raportu ooś,. Należy zapewnić, aby zapisy PDŚ były w pełni zgodne z postanowieniami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a także innych ewentualnych zezwoleń, pozwoleń i koncesji dotyczących danej inwestycji, jeżeli zawierają one postanowienia i wymogi odnoszące się do kwestii ochrony środowiska.

4.6. Szata graficzna

Wykonawca wykona Raport w szacie graficznej, która spełnia następujące wymagania:

- zapewnia czytelność, przejrzystość i jednoznaczność treści,
- część opisowa wykonana będzie za pomocą komputerowego edytora tekstu,
- rysunki będą wykonane wg zasad rysunku technicznego w technice cyfrowej,
- rysunki i mapy będą zaopatrzone w stosowne legendy i opisy umożliwiające odczytanie informacji w nich zawartych,
- raport oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym i inne materiały, które zostaną zawarte w oddzielnych załącznikach do raportu (np. mapy) będą posiadać osobne spisy treści i zostaną oprawione w twarde oprawy zaopatrzone w stosowne metryki,
- mapy powinny być w skali zgodnej z projektem ZRID (mapa zagospodarowania terenu).

Dodatkowo Raport i stanowiące załącznik do raportu Streszczenie w języku niespecjalistycznym zawierać będą stosowną dokumentację fotograficzną stanu istniejącego.

Wszystkie elementy opracowania powinny zostać sporządzone zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej zapisanej na płycie CD (zapis w formacie doc; xls; dwg; pdf lub jpg.) pod odpowiednimi katalogami.

4.7. Obowiązki Wykonawcy w procedurze wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Wykonawca zobowiązany będzie do udziału w postępowaniu w sprawie ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie decyzji o pozwoleniu na budowę poprzez wnoszenie niezbędnych wyjaśnień, uzupełnień i poprawek zgodnie z wezwaniem właściwych organów.

Ponadto Wykonawca zobowiązany jest brać udział w ewentualnej procedurze odwoławczej udzielając wszelkich niezbędnych wyjaśnień i uzupełnień, itd., brać udział w spotkaniach, konsultacjach społecznych, rozprawach administracyjnych związanych z prezentowaniem wykonanego opracowania.

5. KONTROLA JAKOŚCI OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH

5.1. Ogólne zasady kontroli jakości opracowań projektowych

Ogólne zasady kontroli jakości wykonywania opracowań projektowych przedstawiono w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 5.

6. OBMIAŁ OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH

6.1. Ogólne zasady obmiaru opracowań projektowych

Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest pozycja w Tabeli prac projektowych "Raport o oddziaływaniu na środowisko"

7. ODBIÓR OPRACOWAŃ PROJEKTOWYCH

Ogólne zasady odbioru opracowań projektowych przedstawiono w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

Wykonawca wykona i przekaze Zamawiającemu komplety opracowań projektowych wraz wersją elektroniczną raportu o oddziaływaniu na środowisko, w terminach i ilościach egzemplarzy określonych w Załączniku nr 1 do Umowy oraz Tabeli Opracowań Projektowych. Przed złożeniem opracowania projektowego do odbioru Wykonawca uzyska pozytywną opinię Departamentu Środowiska GDDKiA w Warszawie w zakresie przedmiotowego opracowania.

8. PŁATNOŚCI

8.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST P-00.00 „Wymagania ogólne” pkt 7.

8.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania raportu o oddziaływaniu planowanego przedsięwzięcia drogowego na środowisko obejmuje:

- analizę materiałów wyjściowych dostarczonych przez Zamawiającego,
- zebranie materiałów archiwalnych i warunków, które są w posiadaniu odpowiednich instytucji,
- wykonanie pomiarów i badań (inventaryzacji) potrzebnych do wykonania raportu,
- wykonanie opisów, obliczeń i rysunków oraz oprawę raportu dla potrzeb uzgodnień,
- wykonanie uzgodnień wymaganych dla raportu,
- wykonanie prezentacji raportu,
- wykonanie sprawdzeń raportu,
- wykonanie uzupełnień i poprawek wynikłych w procesie wykonywania raportu,
- udział w naradach koordynacyjnych,
- wykonanie i dostarczenie do Zamawiającego kompletnych raportu w wymaganej szacie graficznej i w wymaganej ilości egzemplarzy.

8.3. Sposób płatności

Wykonawca otrzyma 80% wynagrodzenia za wykonanie Raportu o środowiskowych uwarunkowaniach po odbiorze opracowania projektowego.

Po uzyskaniu ostatecznej decyzji o : pozwoleniu na budowę lub o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, Wykonawca otrzyma pozostałą część wynagrodzenia za ww. opracowanie projektowe, tj. 20% ceny umownej za tę pozycję.

9. PRZEPISY ZWIĄZANE

- [1] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. **Prawo budowlane** (Dz.U. 2006, Nr 156, poz. 1118 z późn. zmianami).
- [2] Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. **o drogach publicznych** (Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zmianami).
 - [2.1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 maja 2004 r. w sprawie sieci autostrad i dróg ekspresowych (Dz.U. Nr 128, poz. 1334 z późn. zmianami).
- [3] Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o **szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych** (Dz.U. 2008 r. nr 193, poz. 1194 z późn. zmianami).
- [4] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. **Prawo ochrony środowiska** (Dz.U. z 2006 r., Nr 129, poz. 902 z późn. zmianami).
- [5] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. **o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (Dz.U. 2008 r. nr 199, poz. 1227 z późn. zmianami)
- [6] Ustawa z dnia 18 maja 2005 r. **o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw** (Dz.U. Nr 113, poz. 954 z późn. zmianami).
 - [6.1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie **określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko** (Dz.U. Nr 257, poz. 2573).
 - [6.2] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 maja 2005 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko** (Dz. U. Nr 92 poz. 769).
 - [6.3] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. **zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzania raportu o oddziaływaniu na środowisko** (Dz.U. 2007 nr 158 poz. 1105).
 - [6.4] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2004 r. w sprawie **dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku** (Dz. U. Nr 178, poz. 1841).
 - [6.5] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 r. w sprawie **wartości progowych poziomów hałasu** (Dz. U. Nr 8 poz. 81).
 - [6.6] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie **warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego** (Dz. U. Nr 137 poz. 984).
 - [6.7] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. **w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji** (Dz. U. Nr 87 poz. 796).
 - [6.8] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie **oceny poziomów substancji w powietrzu** (Dz. U. Nr 87 poz. 798).

- [6.9] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie **wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu** (Dz. U. Nr 1 poz. 12).
- [6.10] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie **standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi** (Dz. U. Nr 165 poz. 1359);
- [6.11] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 stycznia 2003 r. w sprawie **wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów w środowisku substancji lub energii przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem, portem** (Dz. U. Nr 35 poz. 308);
- [6.12] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie **rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminów i sposobów ich prezentacji** (Dz. U. Nr 18 poz. 164);
- [6.13] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 czerwca 2003 r. w sprawie **określenia wzoru publicznie dostępnego wykazu danych o dokumentach zawierających informacje o środowisku i jego ochronie** (Dz. U. Nr 110 poz. 1058);
- [7] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. **o wyrobach budowlanych** (Dz.U. 2004 Nr 92, poz. 881).
- [7.1] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie **systemów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym** (Dz.U. Nr 195, poz. 2041).
- [7.2] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury 11 sierpnia 2004 r. **w sprawie systemów oceny zgodności, wymagań, jakie powinny spełniać notyfikowane jednostki uczestniczące w ocenie zgodności, oraz sposobu oznaczenia wyrobów budowlanych oznakowaniem CE** (Dz.U. 2004 Nr 198, poz. 2011).
- [8] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. **Prawo wodne** (Dz.U. 2005, Nr 239, poz. 2019 z późn. zmianami).
- [9] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. **o ochronie przyrody** (Dz.U. Nr 92, poz. 880 oraz z 2005r. Nr 113, poz. 954 z późn. zmianami).
- [9.1] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie **obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000** (Dz. U. Nr 229, poz. 2313);
- [9.2] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 maja 2005 r. w sprawie **typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, wymagających ochrony w formie wyznaczenia obszarów Natura 2000** (Dz. U. Nr 94 poz. 795);
- [9.3] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie **określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie** (Dz. U. Nr 92, poz. 1029);
- [9.4] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie **gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną** (Dz. U. Nr 168, poz. 1764);
- [9.5] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie **gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną** (Dz. U. Nr 220, poz. 2237);
- [9.6] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie **gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną** (Dz. U. Nr 168, poz. 1765);
- [10] Ustawa z dnia 28 września 1991 r. **o lasach** (Dz.U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późn. zmianami).

- [11] Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. **o ochronie gruntów rolnych i leśnych** (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zmianami).
- [12] Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. **Prawo geologiczne i górnicze** (Dz.U. 2005, Nr 228, poz. 1947 z późn. zmianami).
- [12.1]
- [13] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. **o odpadach** (Dz.U. 2001 Nr 62, poz. 628 z późn. zmianami).
- [13.1] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie **warunków, w których uznaje się, że odpady są niebezpieczne** (Dz. U. 2004 Nr 128, poz. 1347).
- [14] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. **o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami** (Dz. U. 2003 Nr 162, poz. 1568, z późn. zmianami).

9.1. Wytyczne i instrukcje

- [15] Stadia i skład dokumentacji projektowej dla dróg i mostów w fazie przygotowania zadań. GDDKiA Warszawa, maj 2009, wprowadzone zarządzeniem nr 17 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 11 maja 2009r.
- [16] Podręcznik dobrych praktyk wykonywania opracowań środowiskowych dla dróg krajowych GDDKiA 2008